

پولشویی سرپوش اموال نامشروع

پدیدآورده (ها) : فرهادی چشمه مرواری، وحید
اقتصاد :: نامه اتاق بازرگانی :: دوره جدید، مرداد 1389 - شماره 43
از 12 تا 15
آدرس ثابت : <http://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/732561>

دانلود شده توسط : رحمان قاسمی
تاریخ دانلود : 04/02/1396

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است. بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه [قوانین و مقررات](#) استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

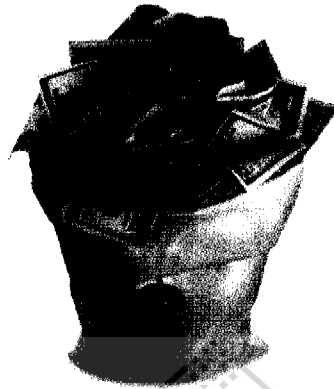

وحید فرهادی چشمه مرواری

- دانشجوی کارشناسی ارشد علوم اقتصادی، فارغ التحصیل کارشناسی حسابداری
 - پژوهشگر نمونه استان خوزستان در سال ۱۳۸۱
 - برگزیده طرح‌های ترویج کتابخوانی در سال ۱۳۸۰
 - مدرس علوم اقتصادی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خرمشهر

پولشویی سرپوش اموال نامشروع

مقدمه

امروزه پولشویی تا حدود زیادی بین المللی شده است. فرار سرمایه، پول‌های بدست آمده از فعالیت‌های تبهکارانه و ثروت‌های به تاراج رفته ملت‌ها، همه روزه به میلیاردها دلار پول رد و بدل شده در تجارت بین المللی امروزه می‌پیوندند. جدا کردن پول‌های مشروع از پول‌های نامشروع هیچگاه برای ملت‌ها یک امتیاز به حساب نیامده ولی با این حال شاهد آن هستیم که امروزه تغییراتی در این مورد در حال انجام شدن است. اگر تغییرات به کندی صورت می‌گیرد دلیلش این است که مخرب بودن پول‌های کثیف برای نقاطی که در آنها سرمایه داری آزاد به راحتی مورد استفاده قرار می‌گیرد خیلی دیر جا افتاده است. بانک‌ها و مراکز تجاری سر تا سر دنیا به خصوص آنهایی که فعالانه خواهان استفاده از تجارت بین المللی هستند معتقدند اصولا هیچ پول کثیف یا تمیزی وجود نداشته و فقط پول است که وجود دارد. این نوع نگرش به همراه میل به حفاظت از اطلاعات محرمانه مشتریان به ایجاد پناهگاه‌های مالیاتی و محرمانه نگهدارنده اطلاعات بانکی در سر تا سر دنیا منجر گردید. (مدینگر، ۱۳۸۸)

آمده از تجارت مواد مخدر که در کشورهای صنعتی که بر آنها عملیات شستشو انجام می‌گیرد بین ۱۲۰ تا ۵۰۰ میلیارد دلار است. (عشماوی ۳۰: ۱۳۸۶)

تعاریف پولشویی

واژه پولشویی در توصیف فرایندی به کار می‌رود که در آن وجوه و درآمدهای غیر قانونی (کثیف) حاصل از فعالیت‌های مجرمانه مانند قاچاق مواد مخدر، قاچاق اسلحه و کالا، قاچاق انسان، رشوه، اخاذی، کلاهبرداری و سرقت و... در چرخه ای از فعالیت‌ها و معاملات و با گذر از مراحل شسته شده و به پول قانونی و تمیز تبدیل می‌شود. به عبارت دیگر، منشا و منبع وجوهی که بصورت غیر قانونی بدست آمده از طریق رشته ای از نقل و انتقالات و معاملات به گونه ای پنهان می‌شود که همان وجوه به صورت درآمد قانونی نمود پیدا کرده و برای تطهیر وارد فعالیت‌ها و مجاری قانونی می‌شود.

جان مدینگر در کتاب پولشویی تعریف پولشویی را چنین ارایه داده که عبارت است از: استفاده از پول بدست آمده از فعالیت‌های غیر قانونی با مخفی نگه داشتن هویت افراد بدست آورنده پول و تبدیل آن به چیزهایی که ظاهرا قانونی به نظر برسد. تعریف ساده تر پولشویی نیز عبارت است از: فرایند تبدیل پول نامشروع به پول مشروع.

آنچه در این موضوع بسیار حایز اهمیت است ظاهر پول می‌باشد چرا که همان طور که بعدها خواهید دید بر اساس قانون کشور آمریکا پول‌های نامشروع هیچ گاه نمی‌توانند مشروع تلقی شوند هر چند که ممکن است این پول‌ها بارها و بارها دست به دست گشته باشند. بر اساس تعریف سازمان‌های بین المللی پلیس جنایی (اینترپل)، پولشویی عبارت است از هر نوع عمل یا اقدام به عمل برای مخفی کردن یا تغییر کل ظاهری هویت عواید نامشروع، بطوری که وانمود شود از منبع قانونی سرچشمه گرفته اند. (بیابانی و مختاری، ۱۳۸۷)

انواع پول‌های کثیف

انواع پول‌هایی که می‌تواند به صورت نامشروع در جامعه مطرح باشد به سه گروه

اهمیت این جرم در ویرانه ساختار اقتصادی و اجتماعی جامعه امروزه تا به آن پایه درک و فهم شده است که نگاه جهانیان راه‌های مقابله و از میان برداشتن آنرا جستجو می‌کند. چیستی و ماهیت فرامولی جرم پولشویی باعث شده تا این جرم از معدود بزه‌هایی باشد که روندی متعارف از مسیر تکاملی جرم را در حقوق کشورها طی نکند. جرم پولشویی به این دلیل به طور معمول از حقوق جزای بین المللی وارد حقوق داخلی کشورها شده است. در سال‌های اخیر توجه ویژه ایی به مبارزه با جرم پولشویی شده و کنفرانس‌ها و سمینارهای مختلفی برگزار و معاهده‌های متعددی نیز به امضای کشورها رسیده است.

عموما مقیاس دقیقی از عملیات پولشویی وجود ندارد. اما مدیر اجرایی صندوق بین المللی پول در فوریه سال ۱۹۹۸ اظهار داشت که بر آورد میزان فعلی مواد مخدر و عملیات مربوط به آن بیش از آن چیزی است که تصور می‌شود. این مقدار بین ۲ تا ۵ درصد از تولید ناخالص ملی است. بر اساس آنچه ارقام نشان می‌دهد بر ۷۰ تا ۷۵ درصد از پول‌های نامشروع، در بانک‌های جهانی، عملیات شستشو انجام می‌گیرد.

بر اساس گزارش‌های سازمان ملل متحد، حجم دارایی‌های نامشروع به دست

تقسیم می‌شوند که عبارتند از پول‌های کثیف یا پول‌های اغشته به خون، پول‌های سیاه، و پول‌های خاکستری.

پول‌های خاکستری: پول‌هایی که از درآمد حاصل از فروش کالا و یا انجام دادن کارهای تولیدی به دست آید، ولی از نظارت دولت پنهان می‌ماند و دولت از آنها بی‌اطلاع است که معمولاً برای فرار از مالیات این کارها را انجام می‌دهند.

پول سیاه: پول‌های حاصل از قاچاق کالا است، به طوریکه درآمدهای حاصل از قاچاق کالا و شرکت در معاملات پر سود دولتی که خارج از عرف طبیعی در جامعه صورت می‌گیرد، باعث پیدایش این نوع پول‌ها می‌شود.

پول‌های کثیف یا پول‌های اغشته به خون: مربوط به نقل و انتقال مواد مخدر است. حال در مورد اینکه چه کشورهایی شرایط تطهیر این نوع پول‌ها را دارند، بستگی به ساختار اقتصادی آن کشورها دارد. عواملی نظیر ساختارهای اقتصادی نا سالم، شفاف نبودن قوانین، انحصارات و تمرکز قدرت در دست عده ایی خاص و در کشور ما علاوه بر این عوامل دولتی بودن اقتصاد، شرایط مناسب و مساعدی را برای ایجاد پول‌های نامشروع و کثیف ایجاد می‌کنند. (پیشگیر، ۱۱: ۱۳۸۱)

فرایند پولشویی

پولشویی دارای فرایند پیچیده، مستمر، دراز مدت و گروهی است که به طور معمول در مقیاسی بزرگ انجام می‌شود و می‌تواند از محدوده جغرافیایی یک کشور فراتر رود. بر اساس این فرایند عواید حاصل از فعالیت‌های مجرمانه با گذر از مراحل مختلف وارد نظام مالی و فعالیت‌های قانونی می‌شوند و با پنهان ماندن منشأ قانونی آن ظاهری قانونی می‌یابند. به طور کلی پولشویی مراحل سه گانه زیر را تشکیل می‌دهد، این مراحل ممکن است همزمان در جریان یک انتقال انجام شود، ولی گاهی ممکن است در اشکال متفاوت و جداگانه صورت گیرد.

۱) مرحله جایگذاری: اولین مرحله از پولشویی، ایگناری یا تزریق عواید حاصل از فعالیت‌های مجرمانه به شبکه الی رسمی با هدف تبدیل عواید مزبور از حالت نقدی به ابزارهای مالیات است. به عبارت دیگر پول نقد به مقادیر بسیار زیادی که از فعالیت‌های غیر قانونی سرچشمه می‌گیرد بدست می‌آید بزرگترین منشأ پول کثیف از قاچاق مواد مخدر سرچشمه می‌گیرد و این قاچاق تا حد زیادی یک تجارت پول نقد است، بعنوان مثال: فروش مواد مخدر کنار خیابان جایی که پرداخت به صورت نقد و با اسکناس‌های کوچک صورت می‌گیرد در صورتی که کوکابین و هرویین مطرح باشد، حجم پولی که مبادله می‌شود بسیار بیشتر از حجم و وزن خود مواد مخدر است و جنایتکاران برای اینکه خود را از شر پول نقد راحت کنند اجباراً باید از خدمات صنعت مالی و بخصوص سپرده گیری استفاده نمایند. بنابراین پول‌های نقد در سیستم مالی در ابعاد کوچک جای گزارده شده یا به خارج از کشور قاچاق می‌شود.

هدف پولشویان این است که پول نقد را از محل به دست آوردن آن دور نمایند، تا بدین ترتیب از پیگیری ظالمتین مصون باشند و سپس آنرا بصورت دارایی‌های دیگر مانند تراول چک، حواله پستی و غیره در آورند.

هدف از این مرحله، آسوده خاطر شدن مالک به جریان انداختن

مقادیر انبوهی از پول در سیستم مالی برای مرحله بعد است. این مرحله آسیب پذیر ترین مرحله پولشویی است، زیرا بیشترین امکان برای کشف منشأ غیر قانونی این پول وجود دارد.

۲) مرحله لایه گذاری: خواباندن یا لایه گذاری، در واقع اولین اقدام برای مخفی کردن و پنهان نگه داشتن منشأ مالکیت پول است به طریقی که با ایجاد لایه‌های پیچیده از طریق مبادلات مالی از هر نوع پیگیری حسابرسی در امان باشد و در این مرحله در واقع منشأ پول گمنام و ناشناخته می‌شود، منظور از خواباندن، قطع ارتباط پول‌های غیر قانونی از منشأ جنایت از طریق ایجاد شبکه پیچیده‌ای از مبادلات پیاپی است که هدف آن پوشیده نگاه داشتن منابع مذکور از هر گونه پیگیری حسابرسی و غیر قابل ردیابی کردن منشأ مالکیت آنها می‌باشد، اشکال دیگری که توسط پولشویان مورد استفاده قرار می‌گیرد معاملات پیچیده‌ای با سهام کالا و مبادلات روی ابزار مالی فرعی است، با توجه به میزان مبادلات هر روزه و درجه بالای آمیختگی پول‌های مختلف، شانس اینکه هر معامله مورد پیگیری قرار گیرد، خیلی کم است.

هدف این مرحله که در واقع جداسازی عواید حاصل از فعالیت‌های مجرمانه از منشأ یا فعالیت‌های موجه آن است، از طریق ایجاد لایه‌های پیچیده‌ای از معاملات یا نقل و انتقالات مالی چند گانه با هدف مبهم ساختن فرایند حسابرسی، مجهول گذاشتن هویت طرف‌های اصلی معامله و ناممکن کردن درگیری منشأ عواید مزبور صورت می‌گیرد.

مرحله مزبور می‌تواند شامل معاملاتی مانند انتقال تلگرافی سپرده، تبدیل سپرده به اسناد پولی، خرید مجدد کالاهای پر ارزش و اسناد پولی و سرمایه گذاری آنها در معاملات ملکی و موسسات قانونی بویژه در صنایع تفریحی و جهانگردی می‌باشد. شرکت‌های پوششی، که معمولاً در کشورهای دارای شرایط مالیاتی مناسب به ثبت می‌رسند، ابزاری معمول در مرحله لایه چینی هستند.

۳) مرحله یکپارچه سازی یا ادغام: آخرین مرحله در پولشویی، یکپارچه سازی یا فراهم کردن پوشش ظاهری مشروع و توجیه قانونی برای عواید حاصل از فعالیت‌های مجرمانه است. چنانچه مرحله لایه چینی با موفقیت انجام شود، عواید شسته شده با استفاده از طرح‌های یکپارچه سازی وارد جریان اصلی اقتصادی می‌گردد که با بازگشت به سیستم مالی، شکل و ظاهر قانونی می‌یابد. در این مرحله وجوه انباشته شده در لایه‌های مختلف، صرف خرید دارایی‌های قانونی می‌شود و از این طریق وارد سیستم رسمی مالی و اقتصادی می‌گردد و با دارایی‌های قانونی از غیر قانونی بسیار مشکل خواهد بود. مرحله یکپارچه سازی می‌تواند از طریق روش‌های متعددی، مانند استفاده از شرکت‌های پوششی برای اعطای وام، و سپرده گذاری در موسسات مالی خارجی بعنوان وثیقه تأمین برای وام‌های داخلی صورت گیرد.

کارگزاران پولشویی

کارگزاران پولشویی افرادی هستند که برای تطهیر پول از طریق بانک استخدام می‌شوند. برنامه معمول مورد استفاده کارگزاران پولشویی به قرار زیر است:

- پول غیر قانونی به کارگزار منتقل می‌شود.

- کارگزار وارد عمل شده و صدها برگ حواله بانکی، چک

واژه پولشویی در توصیف فرایندی به کار می‌رود که در آن وجوه و درآمدهای غیر قانونی (کثیف) حاصل از فعالیت‌های مجرمانه مانند قاچاق مواد مخدر، قاچاق اسلحه و کالا، قاچاق انسان، رشوه، اخاذی، کلاهبرداری و سرقت و... در چرخه‌ای از فعالیت‌ها و معاملات و با گذر از مراحل شسته شده و به پول قانونی و تمیز تبدیل می‌شود.

بانکی و دیگر اوراق بهادار را خریداری می‌کند. کارگزار به تدریج این اوراق بهادار را در حساب‌های مختلف واریز می‌کند و در نهایت به یک حساب می‌رسد که شاید حساب تجاری باشد.

مهمترین راه‌ها و روش‌های پولشویی عبارتند از:

۱- استفاده از موسسه‌های مالی و اعتباری: سهل‌ترین و راحت‌ترین راه پولشویان استفاده از نهادهای مالی رسمی می‌باشد، در این مرحله وجوه نقد حاصل از عملیات مجرمانه، نزد شعبه بانکی یا هر نوع نهاد مالی و اعتباری رسمی سپرده گذاری می‌شود، این نهادهای مالی رسمی ممکن است داخلی یا خارجی باشند. استفاده از روش‌های معمول در دادوستد الکترونیکی، یکی از بهترین شیوه‌های انتقال این سپرده‌ها از نهادهای مالی داخل کشور به نهادهای خارج از کشور می‌باشد، که بدین ترتیب تشخیص درآمدهای نامشروع بسیار دشوار و گاهی ناممکن می‌شود.

۲- صورت حساب‌های جعلی: پولشویان از طریق عملیات صادرات و واردات صوری، فعالیت تجاری خاص را در کشوری که پول‌های کثیف را در آن بدست آورده‌اند، آغاز می‌کنند و به موازات این فعالیت، فعالیت‌های مشابهی را در کشوری که پول‌های کثیف خود را در آن سپرده گذاری کرده‌اند دنبال می‌کنند و از این طریق به خرید و فروش کالا و خدمات به شکل ظاهری و صوری می‌پردازند به این صورت که پولشویان کالایی را از شرکتی که می‌خواهند پول‌های کثیف را به آن تحویل دهند، می‌خرند و در ازای آن صورت‌حسابی غیر واقعی صادر می‌گردند و قیمتی بالاتر از قیمت واقعی کالا در صورت حساب وارد می‌شود و بدین ترتیب مابه‌التفاوت قیمت واقعی و قیمت کاذب، پول شسته شده خواهد بود و یا اینکه بطور کلی صورت‌حساب جعلی صادر می‌شود که در این صورت تمام مبلغ مندرج در صورت‌حساب، پول شسته شده می‌باشد.

۳- استفاده از فناوری‌های نوین مخابراتی و رایانه‌ای: راه پیچیده دیگر، پیشرفت‌های شگفت‌انگیز استفاده از فن‌آوری‌های نوین مخابراتی و رایانه‌ای در زمینه فعل و انفعالات مالی و بکارگیری ابزارها و شیوه‌های نوین تجارت الکترونیکی است که سبب می‌شوند نه تنها هویت مبادله کنندگان، بلکه ردگیری جریان وجوه نیز با دشواری‌های خاص همراه باشد.

۴- سرمایه گذاری در املاک و مستغلات: یکی از راه‌های مورد استفاده پولشویان سرمایه گذاری در بازار مسکن و خرید زمین و مستغلات می‌باشد که مورد استفاده زیادی از پولشویان قرار می‌گیرد.

۵- خرید و فروش آثار هنری: بازار هنر یکی از بازارهای متنوع و بین‌المللی است که نظارت چندانی بر آن وجود ندارد، ضمن آنکه آثار هنری مثلاً تابلوهای نقاشی می‌توانند هزاران و گاهی میلیون‌ها دلار ارزش داشته باشند و در نتیجه وسیله خوبی برای تبدیل میلیون‌ها دلار پول کثیف هستند.

۶- سرمایه گذاری در خرید سهام: یکی دیگر از موثرترین شیوه‌هایی که در این زمینه مورد بهره برداری قرار می‌گیرد سرمایه گذاری در خرید سهام است.

۷- سرمایه گذاری در مشاغل پر رونق

۸- سرمایه گذاری در مشاغل زیانده: یکی دیگر از شیوه‌های مجرمان سازمان یافته در زمینه سرمایه گذاری بر خلاف مورد قبل، سرمایه گذاری در حرف و مشاغل غیر سود آور نظیر شرکت‌های مسافرتی یا شرکت‌های بیمه در حال ورشکستگی است. بدین گونه که مجرم سرمایه گذاری در یک کسب یا شرکت مشروع ولی در حال ورشکستگی، سرمایه گذاری و سپس اسناد، مدارک و دفترهای آن را دستکاری می‌کنند تا این طور نشان دهد که شرکت سود آور است. وجهی که باید پاک سازی شوند از طریق این شرکت به جریان می‌افتند و به گونه ای جلوه داده می‌شوند که گویی منافع غیر قانونی و مشروع حاصل از معاملات و فعالیت‌های شرکت هستند.

۹- صندوق امانات: استفاده از صندوق امانات وجوه که نیز که به پنهان سازی عواید و پول‌های نامشروع کمک می‌کند رواج زیادی دارد.

۱۰- ایجاد سازمان‌های خیریه: یکی دیگر از سو استفاده‌های موجود از

شبکه‌های پرداخت، استفاده از موسسات خیریه غیر واقعی است. در این روش پول‌های بدست آمده از داد و ستد مواد مخدر و سایر راه‌های غیر قانونی در واحدها جمع آوری می‌شود زیرا این سازمان‌ها توانایی دریافت هدایا از اقصی نقاط جهان را دارند.

۱۱- معامله نقدی: داشتن یک تجارت پایاپای مانند رستوران، صراف، کارواش، و یا تاسیساتی نظیر اینها برای یک پولشو فعالیت کاملاً عادی است.

۱۲- دست کاری اوراق بهادار: زمینه مساعدی برای کلاهبرداری که اکثر آنها توسط افراد حاضر در صنعت اجرا یا انجام شده به شمار می‌رود. از آنجا که سهام و اوراق قرضه و دیگر اوراق بهادار شباهت زیادی به ارز دارند ابزارهایی مناسبی برای پولشویی هستند.

۱۳- استفاده از نماینده: نماینده کسی است که برای پر کردن یک سمت منسوب شده یا برای انجام عملکردهای خاص تعیین می‌گردد. در پرونده پولشویی دارای‌هایی نظیر اتموبیل حساب‌های بانک یا حتی املاک نیز می‌تواند به نماینده باشد. نماینده‌ها همواره دارای ویژگی‌های مشترک خدمات رسانی‌ها می‌باشند.

۱۴- شرکت‌های چند ملیتی بین‌المللی: از مهمترین واحدهای تشکیل دهنده اقتصاد جهانی به شمار می‌روند بطوری که فرایند انتقال اموال و سرمایه گذاری‌هایی در این کشورها، حد و مرز جغرافیایی نمی‌شناسند. هدف این شرکت‌ها جهانی شدن سریع بوده و حوزه فعالیت آنها در زمینه تجارت، پول و سرمایه، تولید و تسلط بر تولید و استفاده گسترده از ثروت‌های طبیعی کشورهای در حال توسعه و فقیر می‌باشد. بدین صورت که شرکت‌های چند ملیتی در معاملات تجاری مشکوک و نامشروع، شرکت کرده و در این میان در معاملات نامشروع، به عنوان رشوه صدها میلیون دلار به مسئولان دولتی در کشورهای پیشرفته در حال توسعه و فقیر پرداخت می‌کنند.

بهشت‌های مالی یا مالیاتی

بهشت‌های مالی یا بهشت‌های مالیاتی کشورهایی‌اند که دارای چندین مشخصه هستند. مهمترین مشخصه‌های آنها این است که آنها برای بیشتر درآمدها و یا تمامی انواع درآمدها یا مالیات پایین وضع می‌کنند و یا اصلاً مالیات وضع نمی‌کنند مشخصه‌های مهم و دیگر آنها عبارتند از: بانکداری و تجارت مخفی - عدم نظارت پولی - سهولت در خرید یا تأسیس شرکت و بانک و یا هر نوع موسسه مالی دیگر از دیگر ملاحظات مهم پولشویی برای انتخاب بهشت مالی عبارتند از: ثبات سیاسی و مالی، تجهیزات پیشرفته ارتباطی و سهولت دستیابی به آن، موقعیت جغرافیایی - بیشتر فعالیت‌های تجاری در کشورهای بهشت مالیاتی اهداف قانونی داشته و در بسیاری از شرکت‌های معتبر سال‌های متمادی از آن استفاده کرده‌اند.

آثار پولشویی

پولشویی عملیات بازارها را مختل می‌کند. معاملاتی که برای مقاصد پولشویی انجام می‌گیرد، تقاضا برای نقدینگی را افزایش می‌دهد. نرخ بهره و مبادله را بی‌ثبات می‌کند. به رقابت غیر عادلانه منجر می‌شود و تورم را در کشورهایی که تبهکاران فعالیت‌های تجاری خود را انجام می‌دهند، به شدت افزایش می‌دهد. پولشویی اعتبار و در نتیجه ثبات بازارهای مالی را از بین می‌برد. چنانچه نظام بانکی در نتیجه جرایم سازمان یافته اعتبار خود را از دست دهد، تمام سیستم مالی کشور حتی نظام مالی منطقه مورد نظر دچار آسیب پذیری جدی می‌شود. کشورهای کوچک در برابر پدیده پولشویی آسیب پذیری بیشتری دارند. پولشویی بر توزیع درآمد نیز اثر گذار است، زیرا تظهير پول و فعالیت مجرمانه، منجر به تغییر جهت درآمدها از سرمایه گذاری‌های بلند مدت به سوی سرمایه گذاری‌های کوتاه مدت و خطرناک و پر بازده در بخش تجاری می‌شود در این بخش با توجه به رواج فرار مالیاتی اثر زیانباری بر اقتصاد کلان و برنامه‌های دراز مدت خواهد گذاشت. پولشویی به مثابه یکی از اشکال فساد مالی، نقش بسیار زیانباری در روند توسعه اقتصادی دارد از این رو مبارزه با این پدیده نیز شرط لازم تحقق هدف‌های ثبات و پویایی اقتصاد است و به طور کلی بر اساس بر

آورد صندوق بین المللی پول بطور کلی آثار پولشویی بر سه بخش آثار اقتصادی و آثار اجتماعی و آثار امنیتی تقسیم می شود.

نتیجه گیری

مستعد ترین کشورها برای عملیات پولشویی کشورهایی هستند که دارای بازرگانی غیر رسمی گسترده هستند، کنترل اقتصادی دولت بر آنها ضعیف است، نظام اداری نا کارآمد دارند، با کمبود منابع مالی روبرو هستند، نظام مالی غیر شفاف و اقتصاد زیرزمینی گسترده ای دارند. به طور کلی می توان گفت که هر کشوری با توجه به موقعیت جغرافیایی و جهانی خود می تواند منشا تولید پول های کثیف باشند. انجام هر فعالیت مجرمانه نیازمند شرایط و محیط مناسب برای تحقق آن جرم است. شناسایی این شرط برای جلوگیری از وقوع جرم اهمیت زیادی دارد. بررسی ماهیت جرم پولشویی و شواهد موجود نشان می دهد که پولشویی در محیطی که شرایط زیر را داشته باشد، قابل انجام خواهد بود:

- ۱- کربور فعالیت ها مجرمانه و غیر قانونی باشد.
- ۲- بخش های غیر رسمی اقتصادی فعال باشد.
- ۳- بخش های رسمی بخصوص بازار مالی از کارایی لازم برخوردار نباشد.

- ۴- قوانین ضد پولشویی چندان فعال نباشد
- ۵- ریسک عملیات پولشویی چندان قابل توجه نباشد.
- ۶- بازارهای مالی بصورت حاشیه ای و توسعه نیافته، اما مرتبط با بازارهای مالی پیشرفته وجود داشته باشد
- ۷- روش هایی پولشویی برای دست اندر کاران بازارهای مالی قانونی، بانک ها و دیگر عوامل اجرایی شناخته شده نباشد.
- ۸- به راحتی بتوان در آمد بدست آمده را برای فعالیت های مجرمانه دیگر به مکان های دیگر انتقال داد.

پیشنهادها و راهکارهای اجرایی

۱- تدوین سیستم های کنترل داخلی و آموزش کارکنان شبکه بانکی: بانک هایی که زیر نظر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تحت نظارت آن انجام وظیفه می کنند، بایستی:

الف- کمیته مبارزه با پولشویی تحت نظارت اداره نظارت بر بانک های بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تشکیل داده و اعضای آن هم از کارشناسان ارشد بانکداری یا رشته های دیگر مرتبط انتخاب شوند.

ب- تعیین مسئولانی برای نظارت بر رعایت قوانین در سطح مدیریت مرکزی، سرپرستی ها، شعب بانک ها، و نمایندگی ها

پ- تدوین تشکیلات حسابرسی داخلی برای بازبینی رعایت مقررات و سنجش اثر بخشی اقداماتی که طبق قانون مبارزه با پولشویی انجام می شود.

به عقیده «مارکز» روش های زیر را می توان در مبارزه پولشویی از طریق موسسات پولی و بانکی موثر دانست:

- ۱- شناسایی مشتریان: موسسات مالی باید اطلاعات کافی از مشتریان خود داشته باشند.
- ۲- کنترل معاملات مشکوک: موسسات مالی باید ساز و کارهایی را به کار گیرند تا بتوانند معاملات و موارد مشکوک احتمالی را کنترل و ردیابی کنند. از جمله این موارد مشکوک به سپرده گذاری نقدی

از سوی مشتریان که معمولاً با چک معامله می کنند، سپرده گذاری نقدی و برداشت سریع مبلغ سپرده گذاری شده، معامله استناد به اسناد مجعول و... اشاره کرد.

۳- نظام ثبت صحیح معاملات: موسسات مالی باید از نظام ثبت مطلوب معاملات برخوردار باشند. نوع ثبت معاملات باید به گونه ای باشد که امکان بازبینی، بررسی و تحقیق آنها فراهم شود و بتوان به راحتی معاملات را باسازی کرد. بهره گیری از نظام ثبت صحیح معاملات یکی از موثرترین ابزار پیشگیری از پولشویی و مبارزه با آن است.

۴- کارکنان: موسسات مالی باید کارکنان خود را کامل بشناسند. تغییرات ناگهانی در رفتار، کردار، شخصیت، و... کارکنان ممکن است زنگ خطر باشد. شایان ذکر است تقریباً در تمام موارد پولشویی فردی آگاه که معمولاً از کارکنان موسسه است دست اندر کار یا به عبارتی کار چاق کن است. از طرفی مسئولان موسسات مالی می توانند با دادن آموزش های لازم به کارکنان، آنان را از ابعاد مختلف جرایم مالی و پولشویی آگاه کنند.

۵- قانون: موسسات مالی باید با بازبینی مشکلات مربوط به پولشویی از مقامات قضایی و قانون گذار بخواهند با تصویب لایح کارآمد در مبارزه با پولشویی، بسترهای قانونی مبارزه با این پدیده را فراهم آورند.

۶- مبارزه قاطع و مستمر با پدیده پولشویی

۷- تعامل با دیگر نهادهای مبارزه کننده

۸- آموزش هایی تخصصی

۹- تعیین محدوده جرایم مرتبط با پولشویی

۱۰- آموزش قضات درگیر با جرم پولشویی

منابع:

- ۱- نشریه اطلاعات سیاسی - اقتصادی شماره ۲۶۱-۲۶۲- پولشویی، خطری برای امنیت اقتصادی و اجتماعی- نوشته غلامحسین بیابانی- محمد تقی عصار
- ۲- آذر باد، سمانه (۱۳۸۰) تطهیر پول، پولشویی، پول کثیف، ماهنامه پژواک، شماره ۹
- ۳- اسعدی، حسن (۱۳۸۶) جرایم سازمان یافته فرامالی، انتشارات نشر میزان
- ۴- بیابانی، غلامحسین- هادیانفر، سید کمال (۱۳۸۴) فرهنگ توصیفی علوم جنایی، انتشارات پلیس آگاهی تهران
- ۵- بیابانی، غلامحسین- مختاری، محسن (۱۳۸۷) اینترنت پل، انتشارات پلیس بین الملل ناجا
- ۶- پیشگر، علی اصغر (۱۳۸۱) این پول های کثیف! میزگرد بررسی پدیده پولشویی، فصلنامه بانک صادرات ایران
- ۷- جوکار، علیرضا (۱۳۸۱) قطع ریشه های نامرئی در لایه های اقتصادی، فصلنامه بانک صادرات شماره ۲۱
- ۸- علیمردانی، قربانعلی (۱۳۸۶) بررسی پولشویی و ابعاد آن
- ۹- مدینگر، جان (۱۳۸۸) پولشویی، ترجمه سروش بهربر، انتشارات کارآگاه
- ۱۰- عشمای، سعد الدین (۱۳۸۶) مروری بر جرایم اقتصادی کشورهای عربی، ترجمه محمد رضا نصراللهی و سید عیسی حسینی، انتشارات کارآگاه

مستعد ترین کشورها برای عملیات پولشویی کشورهایی هستند که دارای بازرگانی غیر رسمی گسترده هستند، کنترل اقتصادی دولت بر آنها ضعیف است، نظام اداری نا کارآمد دارند، با کمبود منابع مالی روبرو هستند، نظام مالی غیر شفاف و اقتصاد زیرزمینی گسترده ای دارند. به هر طور کلی می توان گفت که هر کشوری با توجه به موقعیت جغرافیایی و جهانی خود می تواند منشا تولید پول های کثیف باشند.